

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดประสบการณ์ ส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย โดยใช้การเล่านิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผลการวิจัย
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์ ส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย โดยใช้การเล่านิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลองด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย ที่มีต่อการจัดประสบการณ์ ส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคม โดยใช้การเล่านิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเล่านิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ไปดำเนินการตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ สามารถสรุปเป็นขั้นตอนตามรูปแบบการวิจัยได้ดังนี้
  - 1.1 ขั้นวางแผน (Plan) ประกอบด้วยกิจกรรมที่ต้องเตรียมการล่วงหน้า ได้แก่ ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา แล้วศึกษาทฤษฎี หลักการ เอกสารที่เกี่ยวข้อง จากนั้นสร้างเครื่องมือวิจัยและให้ความรู้แก่ช่วยวิจัยและเด็กกลุ่มเป้าหมาย

1.2 ขั้นปฏิบัติ (Act) เป็นการดำเนินการตามแผนการจัดประสบการณ์ที่วางไว้ จำนวน 18 แผน โดยแบ่งเป็น 3 ช่วง ในแต่ละแผนสามารถสรุปเป็นขั้นตอนในการจัดกิจกรรม ดังนี้

ขั้นเตรียมการ เป็นขั้นที่ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการบอกวัตถุประสงค์ให้เด็ก ทราบ แล้วใช้กิจกรรมหลากหลายในการกระตุ้นหรือเร้าความสนใจที่เด็กส่วนใหญ่ชอบ ได้แก่ การร้องเพลงประกอบท่าทาง การท่องคำคล้องจองประกอบท่าทาง การสนทนาและซักถาม จากนั้นผู้วิจัยเล่านิทานอีสป เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องที่จะเรียนต่อไป

ขั้นดำเนินการ เป็นขั้นที่แบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มที่แสดงสถานการณ์ จำลองและกลุ่มที่เป็นผู้ชม แล้วร่วมกันสนทนาถึงตัวละครในเรื่องและสอดแทรก พฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือในการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม การช่วยเหลือ และการแบ่งปัน จากนั้นให้เด็กกลุ่มที่แสดงใส่เครื่องแต่งกายตามบทบาทตัวละครของตนเองตามที่ ได้วางแผนกันภายในกลุ่ม โดยครูและเพื่อนกลุ่มที่เป็นผู้ชมช่วยกันจัดฉากสถานการณ์จำลอง เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องในนิทานอีสป เด็กในกลุ่มที่แสดงเริ่มแสดงละครตามบทบาทในเรื่องที่ครูเล่าตามความเข้าใจและความคิดของกลุ่มตนเอง **ขวัญมหาสารคาม**

ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย เป็นขั้นที่กลุ่มผู้ชมและกลุ่มผู้แสดงร่วมกันนำเสนอ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงของกลุ่มที่แสดง ทั้งสิ่งที่ดีและสิ่งที่ควรเพิ่มเติมปรับปรุง

ขั้นสรุป เป็นขั้นที่เด็กและครูร่วมกันสรุปเนื้อเรื่องของนิทานและการทำ กิจกรรม เพื่อสอดแทรกพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม การช่วยเหลือและการแบ่งปัน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการใช้คำถาม แสดงความคิดเห็นและร่วมกัน อภิปรายเพื่อหาข้อสรุป

1.3 ขั้นสังเกต (Observe) เป็นการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน(ผู้วิจัย) และพฤติกรรมกรเรียนรวมทั้งพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก การสัมภาษณ์เด็ก การประเมินย่อย ทั่วยแต่ละช่วง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

1.4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากขั้นสังเกตมา วิเคราะห์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา อันจะนำไปสู่การพัฒนาการจัด ประสบการณ์ที่มีประสิทธิภาพตามต้องการ

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม โดยใช้การเล่านิทานอีสปประกอบการใช้ สถานการณ์จำลอง มีค่าร้อยละของพฤติกรรมทางสังคมหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม กล่าวคือ ด้านความร่วมมือ ได้ค่าร้อยละเท่ากับ 58 และ 82 ด้านการช่วยเหลือ ได้ค่าร้อยละ

เท่ากับ 56 และ 86 ด้านการแบ่งปันได้ค่าร้อยละเท่ากับ 62 และ 84 และโดยรวมได้ค่าร้อยละเท่ากับ 58.67 และ 84 ตามลำดับ

3. ความพึงพอใจของเด็ก เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคม โดยใช้การเล่านิทานอีสป ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง มีค่าเท่ากับ 2.74 โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ฉันชอบฟังนิทานอีสปที่คุณครูนำมาเล่าให้ฟังเพราะให้คติธรรม สอนใจในเรื่องความดี ความซื่อ, ฉันชอบปฏิบัติตามข้อตกลงในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนด้วยความเต็มใจและฉันชอบฟังนิทานอีสปเพราะตัวละครเป็นสัตว์มีบทบาทเหมือนคน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนาการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย โดยใช้การเล่านิทานอีสป ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 10 คน ของโรงเรียนบ้านหัวนาคำ โนนสมบัติ อำเภอคดรัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่น่าสนใจมาอภิปรายผลตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย โดยใช้การเล่านิทานอีสป ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ในการพัฒนาการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเล่านิทานอีสป ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ไปดำเนินการตามกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แล้วนำผลจากการรวบรวมข้อมูลในแต่ละช่วง การวิเคราะห์ข้อมูลด้าน พฤติกรรมทางสังคมและความพึงพอใจของเด็กมาอภิปรายเพื่อหาแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคม ที่เหมาะสมสำหรับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ซึ่งสามารถสรุปเป็นขั้นตอนในการจัดประสบการณ์ตามขั้นตอนของการ วิจัยเชิงปฏิบัติการพร้อมทั้งการอภิปรายผล ได้ดังนี้

1.1 **ขั้นวางแผน (Plan)** ประกอบด้วยกิจกรรมที่ต้องเตรียมการล่วงหน้า ได้แก่ ศึกษา วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา แล้วศึกษาทฤษฎี หลักการ เอกสารที่เกี่ยวข้อง จากนั้นสร้าง เครื่องมือวิจัยและให้ความรู้แก่ช่วยวิจัยและเด็กกลุ่มเป้าหมาย

1.2 **ขั้นปฏิบัติ (Act)** เป็นการดำเนินการตามแผนการจัดประสบการณ์ที่วางไว้ จำนวน 18 แผน โดยแบ่งเป็น 3 ช่วง ในแต่ละแผนสามารถสรุปเป็นขั้นตอนในการจัดกิจกรรม ดังนี้

ขั้นเตรียมการ เป็นขั้นที่ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการบอกวัตถุประสงค์ให้เด็กทราบ แล้วใช้กิจกรรมหลากหลายในการกระตุ้นหรือเร้าความสนใจที่เด็กส่วนใหญ่ชอบ ได้แก่ การร้องเพลงประกอบท่าทาง การท่องคำคล้องจองประกอบท่าทาง การสนทนาและซักถาม จากนั้นผู้วิจัยเล่านิทานอีสป เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องที่จะเรียนต่อไป

ขั้นดำเนินการ เป็นขั้นที่แบ่งเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มที่แสดงสถานการณ์จำลอง และกลุ่มที่เป็นผู้ชม แล้วร่วมกันสนทนาถึงตัวละครในเรื่องและสอดคล้องพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือในการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม การช่วยเหลือ และการแบ่งปัน จากนั้นให้เด็กกลุ่มที่แสดงใส่เครื่องแต่งกายตามบทบาทตัวละครของตนเองตามที่ได้วางแผนกันภายในกลุ่ม โดยครูและเพื่อนกลุ่มที่เป็นผู้ชมช่วยกันจัดฉากสถานการณ์จำลองเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องในนิทานอีสป เด็กในกลุ่มที่แสดงเริ่มแสดงละครตามบทบาทเนื้อเรื่องที่ครูเล่าตามความเข้าใจและความคิดของกลุ่มตนเอง

ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย เป็นขั้นที่กลุ่มผู้ชมและกลุ่มผู้แสดงร่วมกันนำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงของกลุ่มที่แสดง ทั้งสิ่งที่ดีและสิ่งที่ควรเพิ่มเติมปรับปรุง

ขั้นสรุป เป็นขั้นที่เด็กและครูร่วมกันสรุปเนื้อเรื่องของนิทานและการทำงานเพื่อสอดคล้องพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม การช่วยเหลือและการแบ่งปัน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการใช้คำถาม แสดงความคิดเห็นและร่วมกันอภิปรายเพื่อหาข้อสรุป

1.3 ขั้นสังเกต (Observe) เป็นการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน(ผู้วิจัย) และพฤติกรรมการเรียนรู้รวมทั้งพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก การสัมภาษณ์เด็ก การประเมินย่อยท้ายแต่ละช่วง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

1.4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากขั้นสังเกตมาวิเคราะห์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา อันจะนำไปสู่การพัฒนาการจัดประสบการณ์ที่มีประสิทธิภาพตามต้องการ

จากขั้นตอนของการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย โดยใช้การเล่านิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีขั้นตอนในการดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งทำให้ได้ผลการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ การวิจัยประเภทหนึ่งซึ่งใช้กระบวนการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ โดยผู้วิจัยหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ รวมทั้งมีการวิเคราะห์วิจารณ์ผล

การปฏิบัติ จากการใช้วงจร 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การสังเกตและการสะท้อนผลการปฏิบัติ การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จะเป็นข้อมูลที่จะนำไปสู่การปรับปรุงแผนเข้าสู่วงจรใหม่จนกว่าจะได้ข้อสรุปที่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือพัฒนาสภาพการของสิ่งที่ได้ศึกษาอย่างมีคุณภาพ

นอกจากนี้ ขั้นตอนในการจัดประสบการณ์ทั้ง 4 ขั้นตอนในขั้นปฏิบัติ (Act) ที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยได้นำวิธีการเล่านิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง มาพัฒนาการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับหน่วยศึกษานิเทศก์ (2540 : 16 – 17) ที่กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ไว้ว่ามีวิธีดำเนินกิจกรรม ได้แก่ ชำนาญเข้าสู่บทเรียน เป็นการเตรียมเด็กให้พร้อม และกระตุ้นให้เด็กสนใจที่จะร่วมกิจกรรมต่อไป กิจกรรมที่ใช้อาจเป็นการร้องเพลง คำคล้องจอง ปริศนาคำทาย ทำไม้ ฯลฯ ซึ่งจะใช้เวลาสั้น ๆ ขั้นสอน เป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องการให้เด็กได้รับความรู้ และประสบการณ์ด้วยกิจกรรมหลายรูปแบบ เช่น การสนทนา ซักถาม อภิปราย เป็นการพูดคุย

ซักถามระหว่างครูกับเด็กหรือ เด็กกับเด็ก ซึ่งสื่อที่ใช้อาจเป็นของจริง ของจำลอง รูปภาพ สถานการณ์จำลอง การเล่านิทาน การสาธิตการปฏิบัติทดลอง การจัดทัศนศึกษา การประกอบอาหาร เป็นต้น และขั้นสรุปบทเรียน เป็นการสรุปสิ่งต่าง ๆ ที่เรียนไปทั้งหมด ให้เด็กได้เข้าใจยิ่งขึ้นซึ่งครูอาจใช้คำถาม เพลง คำคล้องจอง เกม ฯลฯ ในการสรุปเรื่องราว นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2540 : 23 – 24) ยังกล่าวเพิ่มเติมว่ากิจกรรมที่จัด ควรเน้นให้มีสื่อของจริงให้เด็กได้มีโอกาสสังเกต สำรวจ ค้นคว้าทดลองแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเด็กคนอื่น ๆ และผู้ใหญ่

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

จากการที่ให้เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ทำแบบประเมินวัดพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีคะแนนเต็ม 15 คะแนน ผลปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดประสบการณ์มีค่าเท่ากับ 8.8 คะแนนและคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดประสบการณ์มีค่าเท่ากับ 12.6 คะแนน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้การเล่านิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง มีพฤติกรรมทางสังคมหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า การเล่านิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลองทำให้เด็กมีพฤติกรรมทางสังคมสูงขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อริสา โสคำภา (2551 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมทางสังคม

ของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์ธานีบางเขน กรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลองพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมการเล่นิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ในแต่ละช่วงสัปดาห์มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางสังคมโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ $P < .01$ และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นตลอดช่วงการทดลองยกเว้นสัปดาห์ที่ 3 เท่านั้นที่มีการเปลี่ยนแปลงลดลงเล็กน้อย เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความร่วมมือ ด้านการช่วยเหลือ และ ด้านการแบ่งปัน พบว่าคะแนนพฤติกรรมทั้ง 3 ด้านมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ด้านความร่วมมือ ช่วงสัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 2 เพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ ด้านการช่วยเหลือ มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในช่วงสัปดาห์ที่ 1, 6, 7 และสัปดาห์ที่ 8 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ และด้านการแบ่งปันสัปดาห์ที่ 1, 2 และ สัปดาห์ที่ 3 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ และในช่วงสัปดาห์ที่ 4, 7 และ สัปดาห์ที่ 8 เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .05$ ส่วนในช่วงสัปดาห์ที่ 5-6 เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดกิจกรรมการเล่นิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง เป็นกิจกรรมที่เด็กมีโอกาสลงมือกระทำ เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ตามความคิดและเหตุการณ์จากเนื้อเรื่องในนิทานอีสป โดยเนื้อเรื่องในนิทานอีสป มีจุดมุ่งหมายหลัก เพื่อส่งเสริมกระบวนการสำคัญในการสร้างคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรมอันดีงาม ให้เกิดกับเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับรู้เรื่องราว และซึมซับพฤติกรรมที่ผู้ใหญ่ต้องการปลูกฝังเพาะบ่ม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548 : 14 – 15) ประสพการณ์ในด้านสังคมจากการจัดกิจกรรมการเล่นิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง เป็นกุญแจสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ให้เด็กเป็นเสมือนกรอบความคิดที่จะทำให้เด็กมีความเข้าใจแนวคิดและเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ในนิทาน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของเพียเจท์ (Piaget) ที่กล่าวถึงพื้นฐานการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียนต้องเน้นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning) และการเรียนรู้ดังกล่าว จะต้องจัดให้เด็กได้จัดกระทำกับวัตถุ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ความคิดและเหตุการณ์ จนกระทั่งสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (พัชรีย์ ผล โยธิน. 2543 : 8 ; อ้างอิงจาก Hohmann ; & Weikart. 1995) จากที่นักการศึกษากล่าว สรุปได้ว่า พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย จะมีการพัฒนาจนเกิดการเรียนรู้ได้ ก็ต่อเมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทั้งกับเด็ก ผู้ใหญ่ และสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็กนั้น เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับเด็ก เพื่อสร้างการรับรู้

ความรู้สึกรู้สึกของผู้อื่น ทั้งนี้เพราะพัฒนาการทางสังคมของเด็กวัย 3 – 6 ปี เป็นวัยที่เด็กเริ่มสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง สามารถแสดงความรู้สึกและพฤติกรรมที่เหมาะสมในสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้สามารถพัฒนาความร่วมมือ และการเรียนรู้ในการเข้าสังคม ดังนั้น พฤติกรรมทางสังคมที่ควรได้รับการส่งเสริม เพื่อให้เด็กได้เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น คือ การแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองจากนิทานอีสป โดยชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่เกิดขึ้นตามมาหลังจากการแสดงพฤติกรรมนั้นแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแบนดูรา (Bandura) ที่ว่า การเรียนรู้ทางสังคมเกิดจากการได้เห็น การกระทำอันเป็นตัวอย่างจากบุคคลรอบข้างที่เกี่ยวข้องกับเด็ก (สิริมา ภิญ โญอนันตพงษ์. 2550 : 65) ซึ่งพฤติกรรมของมนุษย์เรา ส่วนมากเป็นการเรียนรู้จากการสังเกต การเลียนแบบจากตัวแบบ ดังที่ เคทส์ (สิริมา ภิญ โญอนันตพงษ์. 2537 ; อ้างจาก Katz) ได้กล่าวถึงการพัฒนาเด็กในด้านสังคม อาจทำได้โดยการให้เด็กได้มีสิทธิเลือกทำกิจกรรม มีอิสระ ได้รับการกระตุ้น และมีความถี่ในการกระทำ ซึ่งกรอนลัน (Gronlund. 1959 : 232) กล่าวว่า กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับเพื่อน ได้แก่ ร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อน การช่วยเหลือและปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน เด็กจะได้สร้างการเรียนรู้บทบาทของตนเอง ว่าควรปฏิบัติตนอย่างไร ซึ่งทำให้เด็กมีประสบการณ์ทางด้านสังคมเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้มีพฤติกรรมทางสังคมที่สูงขึ้น และสมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 74 – 75) กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง จากรูปแบบนิทานสามารถพัฒนาความเจริญได้ ในเรื่องของลักษณะนิสัยที่มีอยู่ เช่น การช่วยเหลือ การทำงานกลุ่ม การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น การปรับพฤติกรรม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความเข้าใจ เจตคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิตในสังคมและผู้อื่นอยู่เสมอ

การเล่นนิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง เป็นการจัดกิจกรรมโดยการคัดเลือกนิทานอีสปที่มีเนื้อหาส่งเสริม ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมในด้านความร่วมมือ การช่วยเหลือและการแบ่งปัน นิทาน จึงมีบทบาทในการพัฒนาเด็กด้านลักษณะทางสังคมที่พึงประสงค์ ด้วยการเสนอแนวทางให้เด็ก ได้ซึมซับรับรู้ตั้งแต่ยังเล็ก และได้เรียนรู้ถึงลักษณะชีวิตที่ดีผ่านนิทานที่มีเนื้อหา และบรรยากาศของความปรารถนา ที่จะเห็นเด็กเป็นคนที่มีความประพฤติตามกฎเกณฑ์ของสังคมและเมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นของพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นนิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ด้านความร่วมมือ การช่วยเหลือและการแบ่งปัน ทั้งนี้จากอาจเป็นผลมาจาก

2.1 ด้านความร่วมมือ จากการจัดกิจกรรมเล่นนิทานอีสปประกอบการใช้

สถานการณ์จำลอง มีรูปแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดกลุ่มของตนเอง

การตกลงกันภายในเพื่อรับบทบาทที่จะแสดงในสถานการณ์จำลอง การมีส่วนร่วมในการจัด
 ตกแต่งฉาก เพื่อประกอบการแสดง โดยจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียง หรือเลียนแบบเหตุการณ์
 ในนิทานอีสปที่ฟังในแต่ละวัน และเมื่อคุณครูเล่านิทานอีสปจบ เด็กจะเริ่มตกลงกันภายในกลุ่ม
 ของตนเอง ในการเป็นตัวละครต่าง ๆ และช่วยกันแต่งกายตามตัวละครที่ตกลงกันภายในกลุ่ม
 จากการสังเกตพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยระหว่างการทำกิจกรรม เด็กแต่ละคนมีการสนทนากัน
 เพื่อหาข้อตกลงกันภายในกลุ่ม มีการวางแผน เพื่อทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย และเกิด
 ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับเด็ก และเด็กกับครู ทำให้เกิดความร่วมมือกัน ในการที่จะ
 ถ่ายทอดเนื้อหา ในนิทานให้เป็นการแสดง ในสถานการณ์จำลองให้ดีขึ้น โดยสามารถพูด
 ประโยคที่ตัวละครในนิทานพูดได้ตามลำดับก่อนหลังจดจำเหตุการณ์ในนิทาน ว่าเหตุการณ์ใด
 จะเป็นเหตุการณ์ต่อไป โดยมีการย้ำเตือนเพื่อนกลุ่มแสดงด้วยกัน หรือกลุ่มผู้ชมที่นั่งชมในบาง
 ช่วง ก็มีการแนะนำ เพื่อนในกลุ่มที่แสดงด้วยเช่นกันดังที่ อัลเบิร์ต แบนดูรา กล่าวว่าการเรียนรู้
 ของมนุษย์นั้นเกิดจากพฤติกรรมบุคคลมีการปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ระหว่างบุคคลนั้นและ

สิ่งแวดล้อม ซึ่งทฤษฎีนี้ เน้นบุคคลเกิดการเรียนรู้ โดยการให้ตัวแบบ (Learning Through
 Modeling) โดยผู้เรียนจะเลียนแบบจากตัวแบบ และเลียนแบบนี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่าง
 ต่อเนื่อง โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จึงเกิดขึ้นได้
 (สิริมา ภิญา โยธอนันตพงษ์, 2545 : 50 – 51 ; อ้างอิงมาจาก ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2536 : 99)

2.2 ด้านการช่วยเหลือ จากการจัดกิจกรรมเล่านิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์
 จำลอง ส่งผลให้พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ด้านการช่วยเหลือเพิ่มขึ้นจากข้อสังเกต
 การทำวิจัยในครั้งนี้ คือ สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ได้แก่ เนื้อเรื่องในนิทานอีสป ที่มีเนื้อหา
 เกี่ยวกับการช่วยเหลือ รวมถึงสื่อของจริง เช่น เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์ประกอบการแสดง ฉากที่
 มีความใกล้เคียงกับสภาพในเนื้อเรื่อง ในนิทานเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เด็กเกิดพฤติกรรมการช่วย
 เหลือเพิ่มขึ้น โดยเนื้อหาในนิทานอีสป ในช่วงสัปดาห์ ดังกล่าวนั้น มีคติสอดแทรกในเรื่องการ
 ช่วยเหลือ ที่ถึงแม้ตัวละครในเรื่องจะดูอ่อนแอกว่า แต่ก็สามารถช่วยเหลือผู้ที่มีความเข้มแข็ง
 กว่าได้ เช่น นิทานอีสปเรื่อง ราชสีห์กับหนู หรือ นิทานอีสปเรื่อง วัวสามสหายนั้น มีคติที่สอน
 ให้รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงจะสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งการจะพัฒนา
 พฤติกรรมของนักเรียน ในด้านการช่วยเหลือนั้น ควรมีรูปแบบในการเสริมแรงในด้านต่าง ๆ
 ร่วมด้วย เช่น ให้การเสริมแรงเวลาที่เด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม หรือเมื่อเด็กมีส่วนร่วมใน
 กิจกรรม เนื้อเรื่องในนิทานอีสป เป็นแบบอย่างที่จะช่วยสอนและพัฒนาพฤติกรรม โดยให้ตัวแบบ
 ที่ดี ซึ่ง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2542 : 31 – 36) ได้กล่าว เกี่ยวกับการส่งเสริม

พฤติกรรมทางสังคมให้กับเด็กนั้น ควรให้เด็กเห็นตัวอย่างที่ดี เพราะจะช่วยให้เด็กเลียนแบบตาม เพราะเด็กมักจะชอบเลียนแบบผู้ที่เด็กชื่นชม เช่น พ่อแม่ ครู ญาติ พี่น้อง นักกีฬา นักร้อง ตัวละครในนิทานและผู้มีชื่อเสียง และบี (Bee, 1985 : 396 – 401 ; อ้างอิงจาก วีระพงศ์ บุญประจักษ์, 2545 : 13) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมการช่วยเหลือเพื่อนของเด็กปฐมวัยว่าเป็นการแสดงปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในเชิงบวก ซึ่งอายุ 2 – 3 ปี จะมีชนิดของการปฏิสัมพันธ์เชิงบวกด้วยการให้ เช่น เด็กจะเสนอให้ความช่วยเหลือหรือให้ของเล่นหรือพยายามปลอบใจ เด็กคนที่ได้รับบาดเจ็บ เด็กจะทำตามคำขอร้อง หรือคำแนะนำของเพื่อนมากกว่าเด็กคนอื่น ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ ในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลทั้งในครอบครัวและบุคคลอื่น ๆ รวมทั้งเพื่อนจึงสรุปได้ว่า การช่วยเหลือ เป็นการพยายามที่จะช่วยบรรเทาความต้องการใช้คำพูดและหรือแสดงท่าทาง เช่น ปลอบใจเมื่อเพื่อนได้รับบาดเจ็บ ให้สิ่งของที่ตนไม่เคยเป็นเจ้าของมาก่อน หรือช่วยเหลือเพื่อนทำงาน เป็นต้น ดังนั้น การจัดกิจกรรมเล่นนิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง จึงมีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสังคมให้กับเด็กปฐมวัย

2.3 ด้านการแบ่งปัน จากการจัดกิจกรรมเล่นนิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ทำให้เด็กมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมด้านการแบ่งปันเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ที่เป็นเช่นนี้ เพราะการจัดกิจกรรมเล่นนิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง มีการสลับเปลี่ยนให้แต่ละกลุ่มได้สลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันทำกิจกรรม โดยในบางครั้ง การจัดเตรียมสื่อบางชนิดตามเนื้อเรื่องในตัวละครจะมีเพียง 1 หรือ 2 ชุด เมื่อเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว ในการจัดกิจกรรม มีเด็กบางคนก็ต้องการที่จะแสดงบทบาทนั้น ในแต่ละกลุ่มก็จะตกลงกันภายในกลุ่มว่าจะต้องทำอะไร โดยในช่วงสัปดาห์ที่ 1 – 2 ของการจัดกิจกรรมคุณครู ได้แนะนำวิธีการในการที่จะดำเนินกิจกรรมต่อไปเช่น เราควรแบ่งปันกันเพราะมีสื่อบางชนิดที่มีจำนวนจำกัด ในสัปดาห์ต่อมา นักเรียนก็เรียนรู้วิธีการที่จะทำกิจกรรมและตกลงกันได้อย่างดี โดยคุณครูไม่ต้องแนะนำและเป็นเพราะเนื้อหาในนิทานอีสปในแต่ละหน่วยที่มีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งปัน โดยผู้วิจัย ได้ใช้คำถามเพื่อสอดแทรกพฤติกรรมทางสังคม หลังจากที่นักเรียนทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดพฤติกรรมทางสังคม ในด้านการแบ่งปัน โดยให้เด็ก ๆ คิดว่าจะทำอะไรจึงจะไม่เกิดเหตุการณ์อย่างในนิทาน ซึ่งทำให้เด็กได้เกิดการคิดและสามารถนำมาปรับใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ จากต้นแบบนิทานและการเน้นย้ำพฤติกรรมดังกล่าว จากการทำกิจกรรมดังที่ เฮอร์ลอค (Hurlock, 1964 : 237 – 239) กล่าวว่า รูปแบบของพฤติกรรมเด็กปฐมวัยที่ปรากฏในขณะที่เด็ก มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน มีดังต่อไปนี้ คือการร่วมมือในการทำกิจกรรม

ร่วมกันเป็นกลุ่มการเป็นผู้นำ การเป็นผู้ตาม การเป็นผู้มีใจกว้างขวาง ซึ่งแสดงออกมาในรูปแบบแบ่งปันสิ่งของ และการเห็นอกเห็นใจ ซึ่งแสดงออกมาในรูปแบบของการช่วยเหลืออุปถัมภ์ และ

ฮาวิกเกอร์ส (Havighurst) ได้อธิบายว่า พัฒนาการทางสังคมของเด็กปฐมวัยว่าเด็กสามารถที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ถูกกับสิ่งที่ผิด และเริ่มมีพัฒนาการทางจริยธรรม โดยเด็กสามารถที่จะเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับพี่น้อง และบุคคลอื่น ๆ รวมทั้งชอบเลียนแบบบุคคลอื่น

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมเล่นนิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง สามารถส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมของเด็กได้ โดยมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยทดลองในช่วงระยะเวลา 6 สัปดาห์ ที่เด็กได้รับการจัดกิจกรรม ซึ่งส่งผลทำให้เด็กเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องและสนใจพฤติกรรมทางสังคมสามารถศึกษาและเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้นิทานอีสปเป็นวิธีการที่จะช่วยให้จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับช่วงอายุของเด็ก

3. ความพึงพอใจของเด็ก ที่มีต่อการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคม โดยใช้การเล่านิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง

จากการที่ผู้วิจัยได้ให้เด็กทำแบบสอบถามความพึงพอใจ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคม โดยใช้การเล่านิทานอีสป ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง จำนวน 8 ข้อ โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับตัวเลือกคือ มาก ปานกลาง และน้อย แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของเด็ก มีค่าเท่ากับ 2.74 ซึ่งอยู่ในระดับชอบมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ฉันชอบฟังนิทานอีสปที่คุณครูนำมาเล่าให้ฟัง เพราะให้คติธรรมสอนใจในเรื่องความดี ความชั่ว ฉันชอบปฏิบัติตามข้อตกลงในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนด้วยความเต็มใจและฉันชอบฟังนิทานอีสป เพราะตัวละครเป็นสัตว์มีบทบาทเหมือนคนซึ่งพรรณิ ชูทัยเงินจิต (2538 : 28) กล่าวว่า เจตคติเป็นเรื่องของความรู้สึก ทั้งที่พอใจและไม่พอใจที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนสนองตอบสิ่งเร้าแตกต่างกันไป บุคคลจะมีเจตคติที่ดีหรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งนั้น บุคคลรอบข้างมีอิทธิพลอย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1.1 การจัดกิจกรรมเล่านิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ต้องคำนึงถึงระยะเวลาในการจัดกิจกรรมในระยะแรก เนื่องจากเด็ก ต้องปรับตัวกับรูปแบบกิจกรรม การสร้างฉาก และบทบาทที่ได้รับตามเนื้อเรื่องในนิทาน ครูต้องเปิด โอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม และให้กำลังใจเด็กในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
- 1.2 การจัดกิจกรรม ครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก ในด้านต่าง ๆ ครูควรจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลาย เพื่อให้เด็กเกิดการพัฒนาค้นเอง เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง
- 1.3 ในการจัดกิจกรรม ควรมีการนำเสนอรูปแบบข้อตกลง ในการปฏิบัติ ร่วมกันอย่างชัดเจน และมีการแนะนำก่อนทำกิจกรรมทุกครั้ง เพื่อเป็นการทบทวน และเน้นย้ำให้นักเรียนปฏิบัติตามก็จะทำให้เด็กสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างราบรื่นยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

- 2.1 ควรศึกษาแนวโน้มพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเล่านิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง โดยมีการจัดมุมเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในนิทานอีสปไว้ภายในห้องเรียน หรือจัดกิจกรรมภายนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดพัฒนาการทางด้านสังคมอื่น ๆ
- 2.2 ควรมีการศึกษาเทคนิคและรูปแบบการเล่านิทานอีสปที่ส่งเสริมทักษะด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะทางด้านภาษา ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านการกล้าแสดงออก
- 2.3 ควรมีการศึกษารูปแบบการเล่านิทานอีสป ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย นิทานอีสปบางเรื่อง ตอนจบเป็นเรื่องเศร้า ควรมีการให้คำแนะนำ เพื่อการแก้ปัญหาหลังจากเล่านิทานจบเรื่อง
- 2.4 ในการส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคม ควรใช้กิจกรรมอื่นที่นอกเหนือจากใช้สถานการณ์จำลอง เช่น การละเล่นพื้นบ้าน การแสดงบทบาทสมมติ การประกอบอาหาร และเกมการศึกษา